

List Galatským

Jít přímo za pravdou evangelia

Galatským 2,1-14

1Potom jsem se po čtrnácti letech znovu vypravil do Jeruzaléma spolu s Barnabášem a vzal jsem s sebou i Tita. **2**Šel jsem tam na Boží pokyn a těm, kteří jsou ve zvláštní vážnosti, jsem v soukromí předložil evangelium, které zvěstují pohanům, aby snad moje nynější i dřívější úsilí nebylo nadarmo.

3Ale ani Titus, který tam byl se mnou a je Řek, nebyl přinucen, aby se dal obřezat, **4**jak chtěli ti, kteří předstírali, že jsou bratři, a pokoutně se mezi nás vetřeli s úmyslem slídit po naší svobodě, kterou máme v Kristu, aby nás uvedli do otroctví zákona. **5**Před těmi jsme však ani na okamžik necouvli a nepodrobili jsme se jim, aby vám byla zachována pravda evangelia. **6**Od těch však, kteří se těšili zvláštní vážnosti – čím kdysi byli, na tom mi nic nezáleží, Bůh přece nikomu nestrání – ti tedy, kteří se těšili zvláštní vážnosti, mi nic dalšího neuložili; **7**naopak nahlédli, že mně bylo svěřeno zvěstovat evangelium pohanům tak jako Petrovi židům. **8**Vždyť ten, který dal Petrovi sílu k apoštolství mezi židy, dal ji také mně k službě mezi pohany. **9**Když poznali milost, která mi byla dána – Jakub a Petr a Jan, kteří byli uznáváni za sloupy církve – podali mně a Barnabášovi pravici na stvrzení naší dohody, že my půjdeme mezi pohany a oni mezi židy. **10**Jen žádali, abychom pamatovali na jejich chudé, a právě o to jsem vždy horlivě usiloval.

11Když pak Petr přišel do Antiochie, postavil jsem se otevřeně proti němu, protože byl zřejmě v nepravu. **12**Nejprve jídal totiž společně s pohany; když však přišli někteří lidé z okolí Jakubova, začal couvat a oddělovat se, protože se bál zastánců obřízky. **13**A spolu s ním se takto pokrytecky chovali i ostatní Židé, takže jejich pokrytectvím se dal strhnout i Barnabáš. **14**Když jsem však viděl, že nejdou přímo za pravdou evangelia, řekl jsem Petrovi přede všemi: „Jestliže ty, který jsi Žid, nedodržuješ mezi námi židovský zákon, jak to, že nutíš pohany, aby ho dodržovali?“

Úvod nad textem

Mluvme o jistotě naší víry, jistotě našeho vyznání, jistotě našeho učení. Apoštol Pavel šel do Jeruzaléma za apoštoly na Boží pokyn, aby s nimi prokonzultoval svou službu, své učení. Máme potřebu takového ujištění i my? Máme někoho, za kým jdeme a s kým hovoříme o naší víře?

V jeruzalémském sboru to nebylo jednoduché. Byl rozdělen na radikály, kteří zachovávali Mojžíšův zákon a na křesťany méně vyhraněné. Apoštol Pavel byl také radikální, ale jinak než ono „tvrdé jádro“ jeruzalémského sboru. Prožíváme v našem sboru naprostou jednotu, anebo také určitou vyhraněnost, radikálnost a z toho plynoucí neshody?

Pavel byl soudným mužem. Na jedné straně naprosto odmítl ty, kteří byli falešnými bratřími, na druhé straně si vážil apoštolů a jejich nejbližších. Neměl však k oněm apoštolům žádnou přehnanou úctu, bral je jako všechny, kterým Pán Bůh nestrání oproti jiným. Dnes jsme v situaci popírání autorit, což se promítlo i do církve. Co pro vás znamenají duchovní sborové a církevní autority?

Pavel našel dohodu s uznanými vůdci jeruzalémského sboru, Petrem, Jakubem a Janem. Je dobře si uvědomit, že se jednalo skutečně o velmi závažné, složité a obtížné „mezicírkevní“ jednání. Takových následně v historii bylo a ne hned úspěšných. (Ve čtvrtém stol. církev jednala s Ariem, v patnáctém s Husem, v šestnáctém s Lutherem atd.) Není to jednoduché ani dnes. Je dobře si uvědomit, že křesťané nikdy nebyli jednotní ve způsobu zbožnosti ani ve věroučných člancích. Vždy šlo o hledání a zápasy. Jak prožíváme dnes svůj vztah ke katolíkům, evangelíkům, adventistům, charismatikům?

Zajímavé: Jeruzalém a Pavlovy sbory mělo spojit charitativní úsilí. Není to jedna (anebo jediná a hlavní) cesta, která má spojit soudobé církve?

Konfrontace na Boží pokyn

Pavlův příběh byl postaven na Kristově suverénním činu vyvolení. „Zmocnil se mne Kristus.“ (Fp 3,12) Farizeus Saul rozhodně nebyl rozpolceným hledajícím Židem, který si neví rady se svým životem! Naopak – Saul byl sebevědomý člověk, věděl, v jakého Boha věří a především jakému Bohu s čistým svědomím slouží! (Gl 1,13, Fp 3,6) Byl však zasažen světlem a slovem Pána Ježíše Krista, byl přemožen. Čteme-li ve Skutcích o jeho horlivosti ve službě pro církev hned po obrácení, odpovídá to jeho povaze a životnímu stylu.

Důležité je všimnout si, že Pavel o svém prožitku u Damašku ve svých dopisech nemluví příliš často (přestože to byla ústřední událost jeho život) a už vůbec nerozvádí své zážitky. Víme, s jakými rozpaky psal Korintským křesťanům, když se jakoby bez rozumu přece odhodlal popsat jim některé své zkušenosti (2Ko 11,32-12,6).

V listu Galatským jeho autobiografické zprávy mají jednoznačný smysl – věroučný a apologetický (obránný). Pavel byl v podezření, že evangelium, o kterém byl poučen od Petra a apoštolů, zkreslil, že svévolně odmítl a opustil obřizku a plnění Zákona. Jenomže nic takového nebyla pravda. S Petrem se sice viděl, ale to bylo až tři roky po svém obrácení u Damašku (Gl 1,18), ale doopravdy se sešel s jeruzalémskou církví až za dalších čtrnáct let! To už měl za sebou první misijní cestu a také první závažné konflikty s křesťany, kteří chtěli zotročit jeho i ostatní bratry pod službu Zákona.

Evangelium, které Pavel zvěstoval, proto nebylo z lidí, ale od Pána (Gl 1,1). Jestliže přece šel do Jeruzaléma, pak nikoli na základě svých pochybností, nejistoty anebo konfliktů a hádek, ale přímo na Boží pokyn, přímo na základě Božího zjevení. To není tak úplně zřejmé z četby Skutků (15,1-21).

Tam se přece jen zdá, že Pavel s Barnabášem byli v určité patové situaci se rozhodli jít k apoštolům pro rozsouzení. Zde Pavel připomíná, že se jednalo o Boží rozhodnutí!

V dopise Galatským přece jen připustil, že vedl s apoštoly osobní rozhovory o evangeliu, které káže mezi pohany. Byl si vědom, že jeho dosavadní „běh“ by byl zcela marný, kdyby se ukázalo, že jeho evangelium je falešné anebo, že mu něco schází. Opak byl pravdou! Výsledek rozhovorů byl takový, že Pavel přijal klid a jistotu pro další službu. Přítomnost bratra a spoluslužebníka Tita to jen potvrzovala.

Dohoda či kompromis Pavla s Petrem?

Vzpomeňme si na situaci, kdy Pavel po mnoha letech přišel do Jeruzaléma a kdy byl zatčen (Sk 21,17-26). Zápas, který Pavel vybojoval na prvním jeruzalémském koncilu a v dopise Galatským, nebyl ani po letech ukončen a vyhrán. Židokřesťané stále nerozuměli Pavlovi svobodě a z náboženských i politických důvodů se nedokázali od Mojžíše odtrhnout. Teprve zničení chrámu a po ukončení stoleté existenci jeruzalémského sboru došlo k tomu, že Kristova svoboda od Zákona našla v církvi dominantní hlas.

Pavel přišel do Jeruzaléma s Barnabášem a Titem. To bylo odvážné, ale demonstrativní. Titus nebyl přinucen (přestože, zdá se, nucen byl) se dát obřezat. Pavel nejen teologicky, ale prakticky prosadil svou, oproti falešným a lživým bratřím, jak je nazývá. Prosadil svou i vůči těm, kteří byli bázlivi a slabí. Pro Pavla bylo rozhodující, že byla zachována pravda evangelia. Apoštol nezápasil jen za svou teologii, za své názory. Šlo mu o to, aby ona pravda byla zachována pro galatské křesťany! Neměl tehdy ponětí, že díky jeho zápasu bude v této věci vybojována pravda evangelia pro bratry a sestry i ve dvacátém prvním století.

Samozřejmě v každé generaci jsme odpovědni za to, abychom pravdu hledali, hájili, mluvili, chránili, a vybojovali. Byl takový Hus, Luther, Calvin. Byli takové Ochranovští, Balcaráci, ale také Barth či Bonhoeffer.

Pavel neuhnul před pseudokřesťany, kteří brali bratřím svobodu, nepoddal se. Jako Luther na sněmu ve Wormsu: „Zde stojím a jinak nemohu.“

Pavel „vyhrál“ a apoštolové pohanským křesťanům nic dalšího neuložili! Ono NIC je důležité a rozhodující. Máme před sebou zásadní apoštolské vyznání: Ke Kristu ukřižovanému a vzkříšenému, ke Kristu, který člověka zachraňuje a ospravedlňuje z milosti pouhou vírou, nelze NIC přidat. Tak rozhodli po diskusi apoštolové na sněmu. Stojí za to držet se této Kristem vybojované milosti. Pavel to nedělal. Byl uchvácen Kristem, zachráněn, uveden do svobody od Zákona i hříchu a tečka.

Víra musí mít své praktické vyústění. S tím si zcela nevěděl rady Luther, když kritizoval Jakuba a jeho „mrtvou víru bez skutků“. Zato Calvin věděl, že od spasení z milosti je třeba jít cestou dál k oslavě Boží a k poddávání se Pánu a Králi. Apoštolové nic nepřidali, ale žádali, aby křesťané pamatovali na chudé v Jeruzalémě. Četli jsme, že toto ale bylo Pavlovi naprosto jasné, o to horlivě usiloval. Což dokládají i jiné epištoly, když je řeč o sbírkách (2Ko 8-9).

Jít přímo za pravdou evangelia

Na závěr dnešního oddílu čteme o tom, jak nesnadno se jeruzalémská dohoda uplatňovala v praxi. Výše jsme četli, že Petr, Jakub a Jan byli Pavlem nazváni „sloupy církve“. A najednou jeden ze sloupů, na kterých stálo křesťanství, nešel za pravdou evangelia přímo rovně!

Petr, když navštívil Antiochii, svým způsobem života demonstroval svobodu Kristovu. Účastnil se společného jídla, společné svaté večeře Páně. Petr sám neměl problém. Víme už ze Skutků o snu a vidění, které měl, když ho Pán církve vyzval, aby zabíjel nečistá zvířata a jedl (Sk 10,9-16).

Jenže – potom přišli za Petrem židokřesťané z okolí Jakubova (jednalo se o Jakuba, bratra Páně, přísného žida) a Petr se jich najednou zalekl a změnil své jednání vůči bratřím z pohanů. Oddělil se od společného jídla a tím se také oddělil od svaté večeře Páně.

To Pavel zhodnotil jako falešné pokrytectví, otevřeně se proti Petrovi postavil. Učinil tak veřejně a otevřeně, protože Petr veřejně a otevřeně žil své pokrytectví. Jednal tak proto, že se stále jednalo o samotné jádro evangelia a nikoli o podružnou věc. Což je výzva i pro nás. Hleďme, aby pravda evangelia byla zachována.